

Rozhodování o volbě střední školy:

Deváťáci těsně po podání přihlášek

Studie Než zazvoní

28. března 2023

Studie o výběru střední školy

Tento dokument je veřejnou součástí širší dlouhodobé studie Než zazvoní, která mapuje proces rozhodování o výběru školy u žáků devátých tříd. Výsledky studie by měly sloužit především vedoucím pracovníkům středních škol k tomu, aby činili zodpovědná a efektivní rozhodnutí a výchovným poradcům základních škol pro zlepšení obrazu o žákovských preferencích. Posláním Než zazvoní je jim v tom pomáhat.

Hlavní zjištění

- ☉ **Devátáky při výběru školy nejvíce zajímá kvalita výuky a učitelů. Dobří učitelé jsou při výběru důležití pro 95,4 % respondentů, kvalitní výuka je zcela nepostradatelná pro 94,2 % respondentů. Naopak zcela nepodstatná je pro uchazeče dlouhá tradice školy, která je důležitá pouze pro 36 % dotazovaných.** Dlouhá tradice je však tím nejčastěji uváděným argumentem především gymnázií – přestože pro devátáky takový argument nic významného nepředstavuje.
- ☉ **Pro devátáky je téměř ve dvou třetinách případů (64,4 %) velmi či spíše důležité, aby škola veřejně podporovala rovnost pohlaví. Přes 70 % devátáků taky za velmi či spíše důležité považuje, aby škola byla tolerantní vůči menšinám – a tím se nemyslí pouze etnické menšiny, ale především menšiny sexuální či genderové, tedy LGBTQ+ komunita.**
- ☉ **Již tradičně je pro devátáky nejvýznamnějším zdrojem informací o školách den otevřených dveří, který jako primární zdroj informací uvedlo 70,1 % devátáků.** Jen o necelé procento méně dotazovaných zjišťovalo nejčastěji informace na webových stránkách vybraných škol (69,2 %). Od své současné základní školy čerpalo informace jen 13 % dotazovaných devátáků.
- ☉ **Devátáci nedůvěřují tvrzením škol slepě – 67,8 % respondentů si předem zjišťovalo reference na vybrané školy. V 68,4 % případů si devátáci recenze zjišťovali od současných žáků nebo známých, kteří na škole studovali.** Dále si pak nejčastěji ověřovali informace na sociálních sítích, které využilo 33,1 % dotazovaných devátáků a na recenzích Google, kterými se řídilo 21,2 % respondentů.
- ☉ **Pro školu na prvním místě přihlášky se 61,5 % devátáků rozhodlo zcela samo, bez vměšování rodičů, 4,3 % respondentům střední školu vybrali rodiče a 34,2 % respondentů pak školu na prvním místě vybíralo společně s rodiči.** V případě školy na druhém místě si už devátáci nechávali od rodičů spíše poradit a jejich volba byla na rodičích více závislá. Druhou školu si pouze svým uvážením vybralo 48,2 % devátáků.
- ☉ **81 % devátáků má z přijímacích zkoušek poměrně velký strach, přesto 61,9 % devátáků je přesvědčeno, že se dostane alespoň na jednu ze škol, kam si podali přihlášku.** Vážné obavy o svou budoucnost má 12,4 % respondentů, kteří si nemyslí, že se na nějakou střední školu dostanou.
- ☉ **28,6 % devátáků uvedlo, že se dostanou na školu na prvním místě přihlášky. 29,1 % dotazovaných si pak myslí, že větší jistota je škola na druhém místě.** Podle 8,6 % respondentů nebudou přijímačky žádný problém – dostanou se na obě školy.

- ☉ **67,5 % devátáků by raději šlo na školu, kterou uvedlo na prvním místě přihlášky. Naopak 13 % devátáků by raději šlo na druhou školu v pořadí.** 19,4 % respondentům je jedno, kterou školu si nakonec vyberou a budou spokojeni s oběma.
- ☉ **Pouze 32,2 % respondentů ví o tom, že by jejich vybraná škola na prvním místě přihlášky nabízela možnost vyzkoušet si přijímačky nanečisto, u školy na druhém místě pak 24,5 %.** Více než polovina respondentů pak vůbec neví, zda vybraná škola nějaké přijímačky nanečisto vůbec pořádá. **Dvě třetiny respondentů (65,1 %) by si ovšem přijímací testy nanečisto rády vyzkoušely.**
- ☉ **44,4 % dotazovaných devátáků má již dnes jasno, že střední školou jejich vzdělávání nekončí a mají v plánu jít na vysokou či vyšší odbornou školu. Necelá čtvrtina (24,8 %) dotazovaných se již hned po střední škole chce zapojit na pracovním trhu.** Pouze 28,3 % dotazovaných neví, co je po střední škole čeká.
- ☉ **29,8 % respondentů uvedlo, že již dnes ví, v jakém oboru či přímo kde by chtěli pracovat.** Dalších 37,4 % dotazovaných ví, jakým by chtělo jít směrem. 18,4 % respondentů si pak zatím není příliš jistých, ale tuší, jakým by mohli jít směrem. Pouze 14,4 % dotazovaných prozatím vůbec neví, v kterém odvětví by chtělo pracovat.
- ☉ **19,7 % respondentů má už dnes zcela jasno v tom, na jakou vysokou či vyšší odbornou školu si chce po maturitě podat přihlášku.** 27,3 % respondentů tuší, jakým směrem na vysoké škole půjde, 37,3 % pak ví, jakým chce jít směrem. 15,7 % respondentů zatím vůbec neví, na jakou vysokou školu po maturitě půjde.

Metodika

Studie byla provedena formou on-line dotazování žáků devátých ročníků. Participace na průzkumu byla nabídnuta náhodně vybraným základním školám z celé České republiky. Výsledný vzorek po očištění dat činil 6534 respondentů ze 134 základních škol. Do analýzy jsou zahrnuti pouze ti respondenti, kteří podali alespoň jednu přihlášku na střední školu či učiliště. Odpovědi ostatních nejsou relevantní cílům výzkumu, jelikož se rozhodli pracovat po základní škole či zodpověděli jen málo nebo žádné otázky.

Mezi respondenty bylo 51,1 % dívek a 48,9 % chlapců.

Sběr dat proběhl v období od 1. 3. do 15. 3. 2023.

Kontakt

Studii vypracovalo Než zazvoní, s.r.o., které se věnuje poradenství základním a středním školám.

Mgr. Karel Komínek, Mgr. Jakub Roh, Mgr. Kateřina Čechová, Bc. Aneta Košíková

info@nezzazvoni.cz

www.nezzazvoni.cz

Kontakt pro média

Bc. Aneta Košíková

kosikova@nezzazvoni.cz

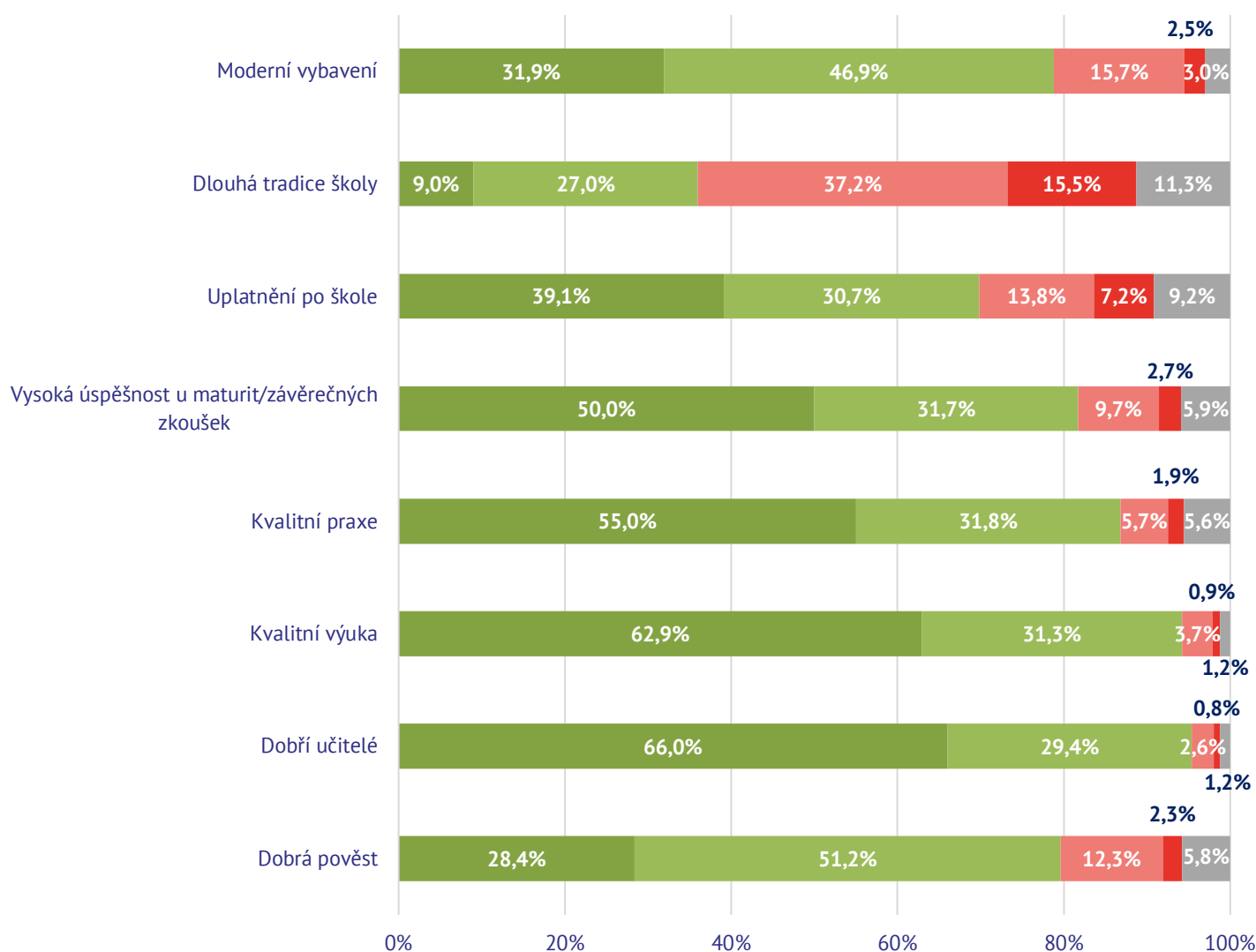
733 778 256

Co je pro deváťáky při výběru školy důležité

Dlouhodobě sledujeme trendy v tom, co školy svým uchazečům nabízejí a jaké jsou jejich prodejní argumenty. Nejčastěji uváděné benefity pro výběr studia jsme se tedy rozhodli nechat otestovat deváťáky. Žáky nejvíce zajímá, zda má škola kvalitní učitele a kvalitní výuku. **Dobří učitelé jsou velmi důležité pro 66 % respondentů, spíše důležité pak pro 29,4 % respondentů. Kvalitní výuka je zcela nepostradatelná pro 62,9 % respondentů a spíše nepostradatelná dle 31,3 % respondentů.** Žáky, kteří podali přihlášku na odborné školy, v 86,8 % případů zajímá také, jak bude vypadat jejich praxe a co jim do budoucího zaměstnání přinese. **Naopak zcela nepodstatná je pro uchazeče dlouhá tradice školy – důležitá a spíše důležitá je pouze pro 36 % dotazovaných.** Dlouhá tradice je však tím nejčastěji uváděným argumentem především gymnázií – přestože pro deváťáky takový argument téměř nic neznamena.

1. Je pro tebe důležité či nedůležité, zda má škola následující vlastnosti?

N = 6534

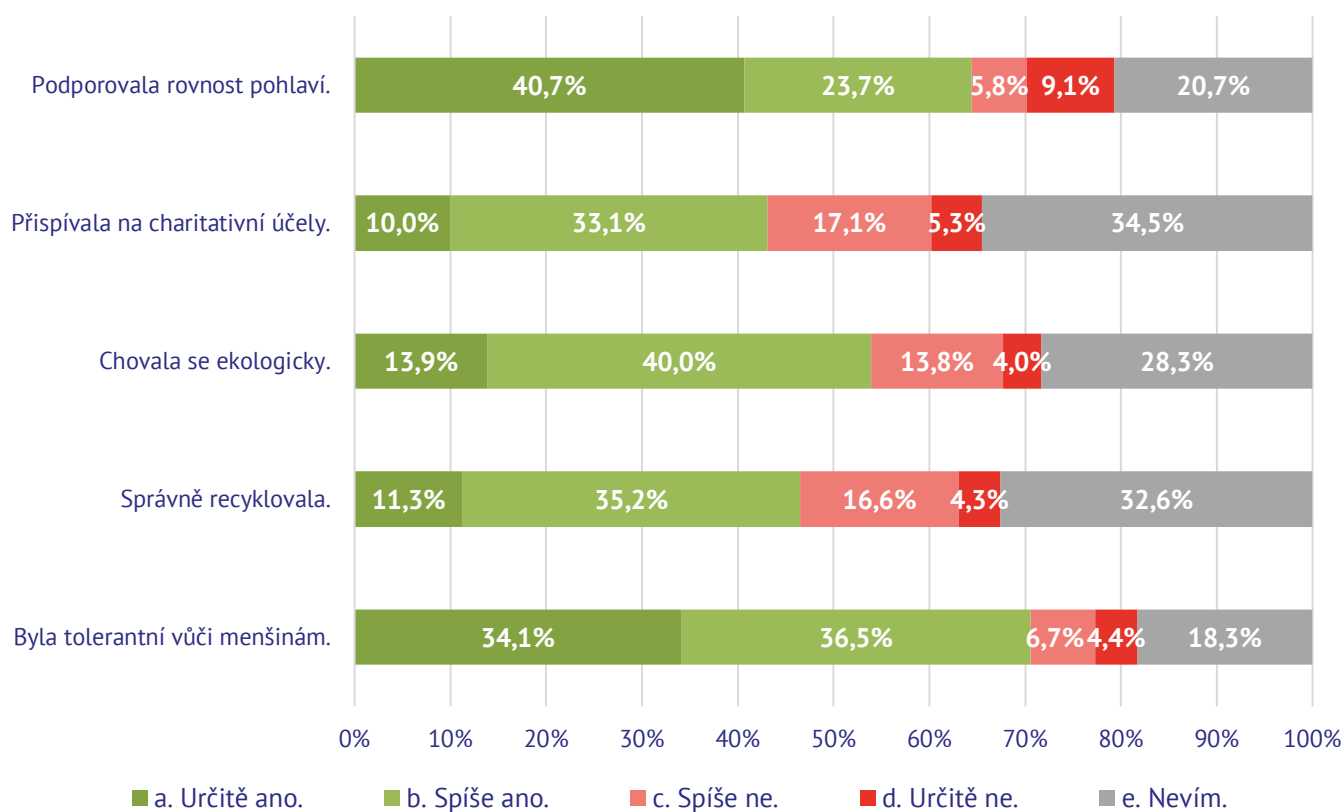

■ a. Velmi důležité. ■ b. Spíše důležité. ■ c. Spíše nedůležité. ■ d. Zcela nedůležité. ■ e. Nevím.

Ze zahraničních výzkumů Generace Z¹ (tedy současných žáků středních škol) víme, že témata ekologie, lidských práv a menšin u mladších generací rezonují silněji než u populace např. Generace X (tedy převážné části současných učitelů). **Pro deváťáky je téměř ve dvou třetinách případů (64,4 %) velmi či spíše důležité, aby škola veřejně podporovala rovnost pohlaví. Přes 70 % deváťáků taky za velmi či spíše důležité považuje, aby škola byla tolerantní vůči menšinám** – a tím se nemyslí pouze etnické menšiny, ale z velké části také menšiny sexuální, tedy LGBTQ+ komunita. Naopak za méně závažná témata považují příspěvky na charitativní účely nebo správnou recyklaci, které jako spíše či velmi důležité považuje 43,1 %, respektive 46,5 % dotazovaných. Aby se škola celkově chovala ekologicky je ale důležité pro 53,9 % dotazovaných.

2. Je pro tebe důležité, aby tvá vybraná škola ...

N = 6534

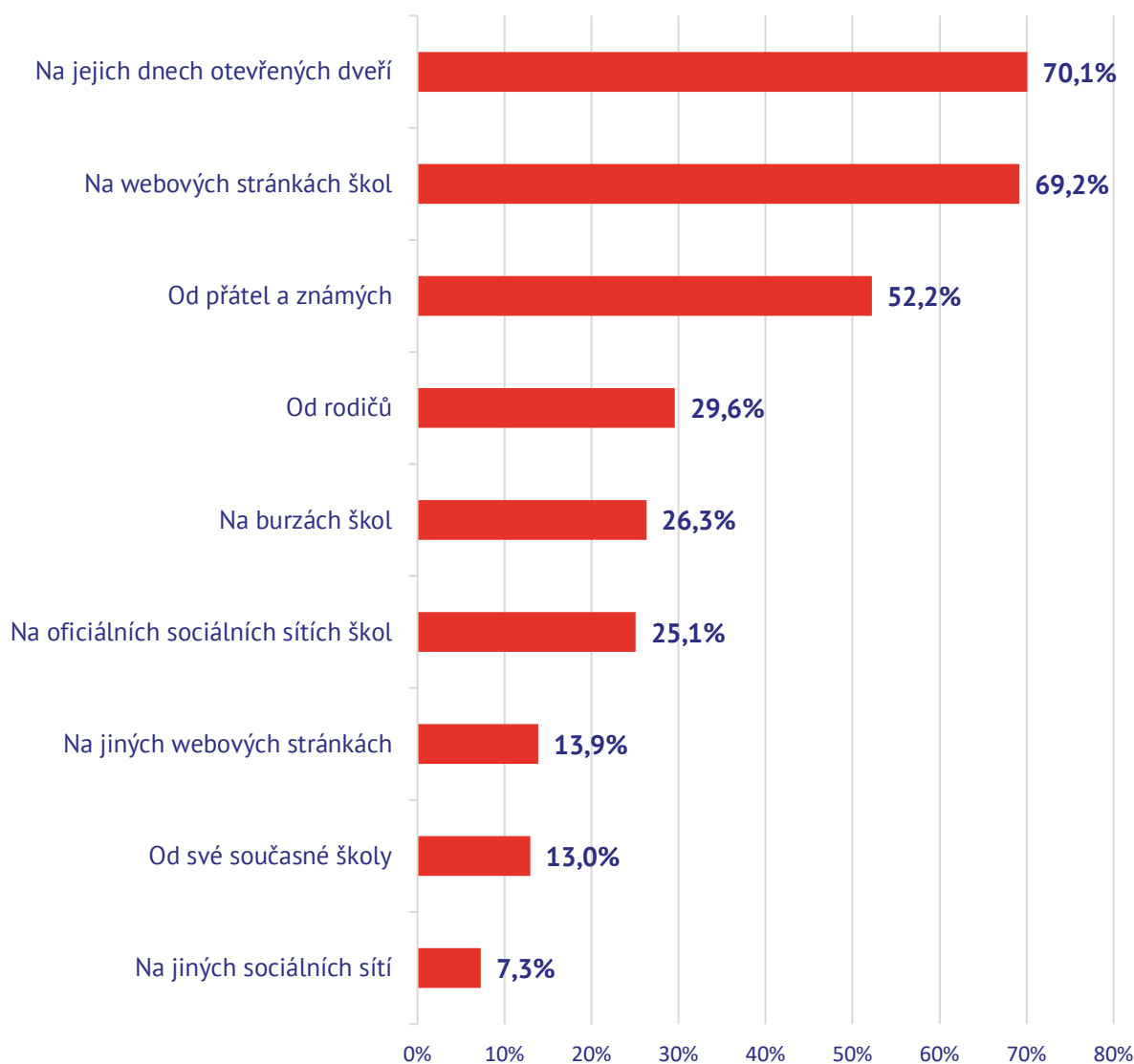

¹ Deloitte. 2021. *A call for accountability and action. The Deloitte Global 2021 Millennial and Gen Z Survey.* (cit. 2023-03-27). Zdroj: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/2021-deloitte-global-millennial-survey-report.pdf>

V následující otázce mohli žáci zvolit více odpovědí a navíc přidat i svoji vlastní – měli za úkol uvést, z jakých zdrojů si zjišťovali informace o středních školách. **Již tradičně je nejvýznamnějším zdrojem informací o školách den otevřených dveří, který jako primární zdroj informací uvedlo 70,1 % devětáček.** Jen o necelé procento méně dotazovaných zjišťovalo **nejčastěji informace na webových stránkách vybraných škol (69,2 %)**. Třetím významným zdrojem informací je tzv. word of mouth, tedy **recenze a reference od přátel a známých, které si zjišťovalo 52,2 % dotazovaných respondentů**. 29,6 % respondentů pak informace čerpalo i od svých rodičů. Burzy škol byly významným zdrojem informací pro 26,3 % dotazovaných. Čtvrtina devětáček pak čerpala také z oficiálních sociálních sítí školy. **Od své současné základní školy čerpalo informace jen 13 % dotazovaných devětáček.** V otázce na další zdroje, které mezi položkami na výběr nebyly, se v menší míře objevil i Atlas školství, který uvedlo méně než 1 % respondentů.

3. Kde sis o školách, o kterých jsi uvažovala/a, zjišťovala/a informace?

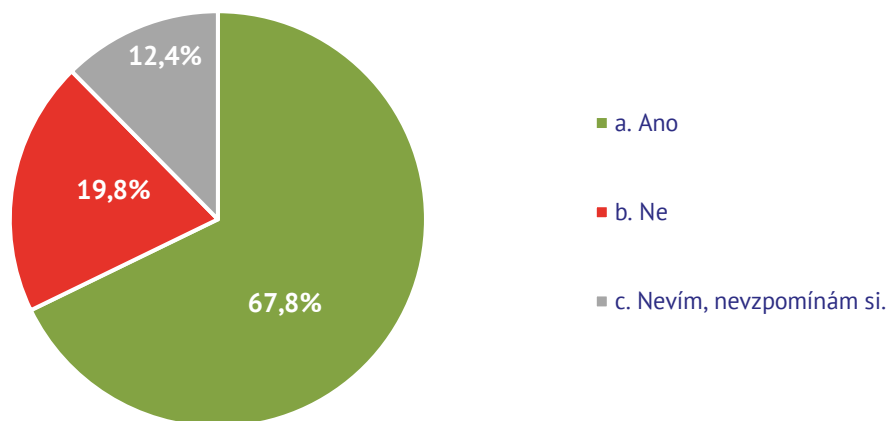
N = 6534

Devátáci informacím, které dostanou od škol nevěří slepě – ověřují si je v referencích a hodnoceních. **67,8 % si předem zjišťovalo reference na vybrané školy.**

4. Zjišťoval/a sis recenze (reference, hodnocení) škol, o kterých jsi uvažoval/a?

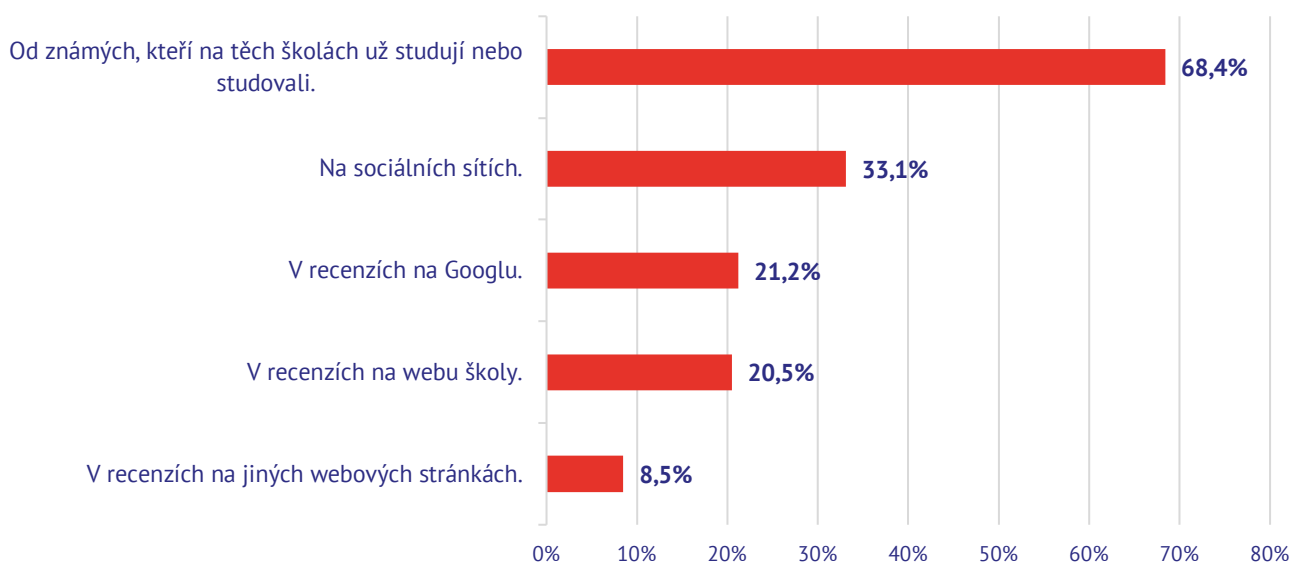
N = 6534

Nejčastěji si devátáci recenze zjišťovali od současných žáků nebo známých, kteří na škole studovali. Informace si touto cestou ověřilo 68,4 % dotazovaných. Druhým nejčastějším způsobem ověřování informací byly **sociální sítě, které využilo 33,1 % dotazovaných devátáků.** Kromě toho se také **21,2 % devátáků řídilo recenzemi na Googlu** a 20,5 % dotazovaných také čte testimoniály a hodnocení žáků na webu školy. 8,5 % dotazovaných pak využilo i další weby, které shromažďují hodnocení škol.

5. Kde sis reference zjišťoval/a?

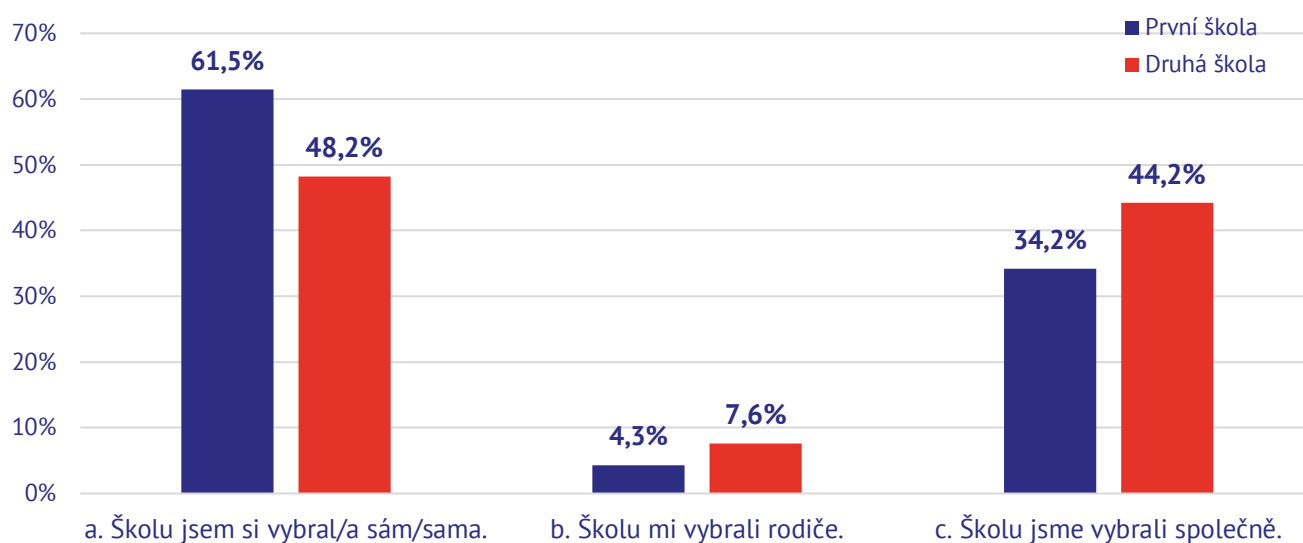
N = 6534

Dle informací, které nám respondenti poskytli, se **pro školu na prvním místě 61,5 % deváťáků rozhodlo zcela samo**, bez vměšování rodičů. 4,3 % respondentům střední školu vybrali rodiče. 34,2 % respondentů pak školu na prvním místě vybíralo společně s rodiči. V případě školy na druhém místě si už deváťáci nechávali od rodičů spíše poradit a jejich volba byla na rodičích více závislá. **Druhou školu si pouze svým uvážením vybralo 48,2 % deváťáků**, 7,6 % respondentům pak školu vybrali pouze rodiče a 44,2 % respondentů o výběru školy na druhém místě rozhodlo společně s rodiči.

6. Vybral/a sis školu sám/sama nebo ti ji spíše vybrali tví rodiče?

N = 6534

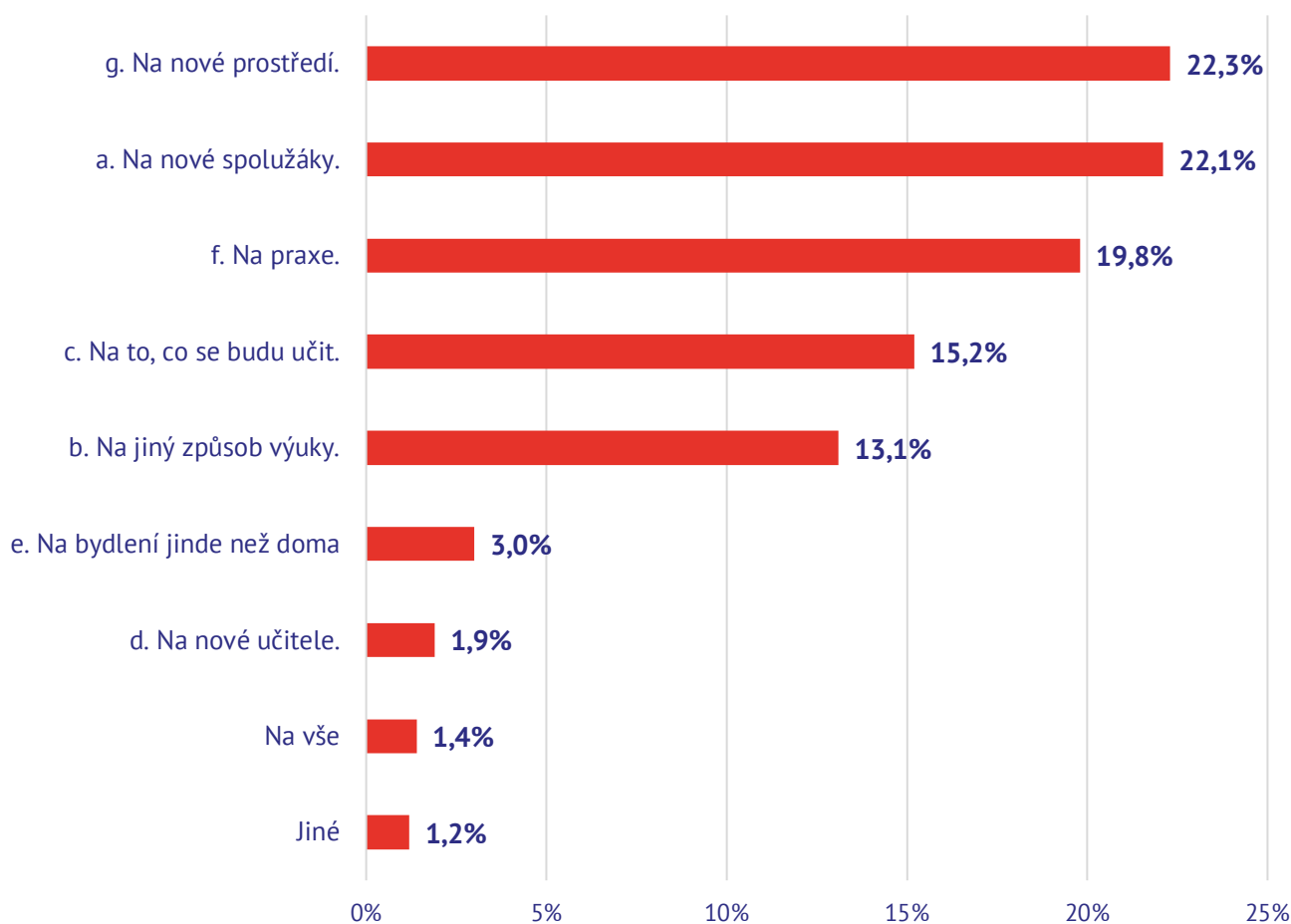

Očekávání a obavy ze střední školy

Devátáci se na nové škole nejvíce těší na **změnu prostředí, kterou z nabídky možností vybralo 22,3 % z nich**. Podobný podíl **22,1 % pak s pozitivním očekáváním vnímá i nové spolužáky**, které na střední škole potká. Především žáci, kteří si vybrali školy s odborným zaměřením, se **nejvíce těší na praxe, a to v 19,8 % případů**. Na **obsah výuky, tedy nové učivo, se těší 15,2 % dotazovaných** a **13,1 % pak očekává jiný způsob výuky**, než který znají ze základní školy. Na nové učitele se těší jen 1,9 % dotazovaných. 1,4 % dotazovaných pak také uvedlo, že se těší téměř na vše, co na střední škole zažijí. V případě, že uvedli svou vlastní odpověď, zmiňovali respondenti skutečnosti, které se týkaly především konkrétní školy, kterou si vybrali.

7. Na co se v nové škole nejvíc těšíš?

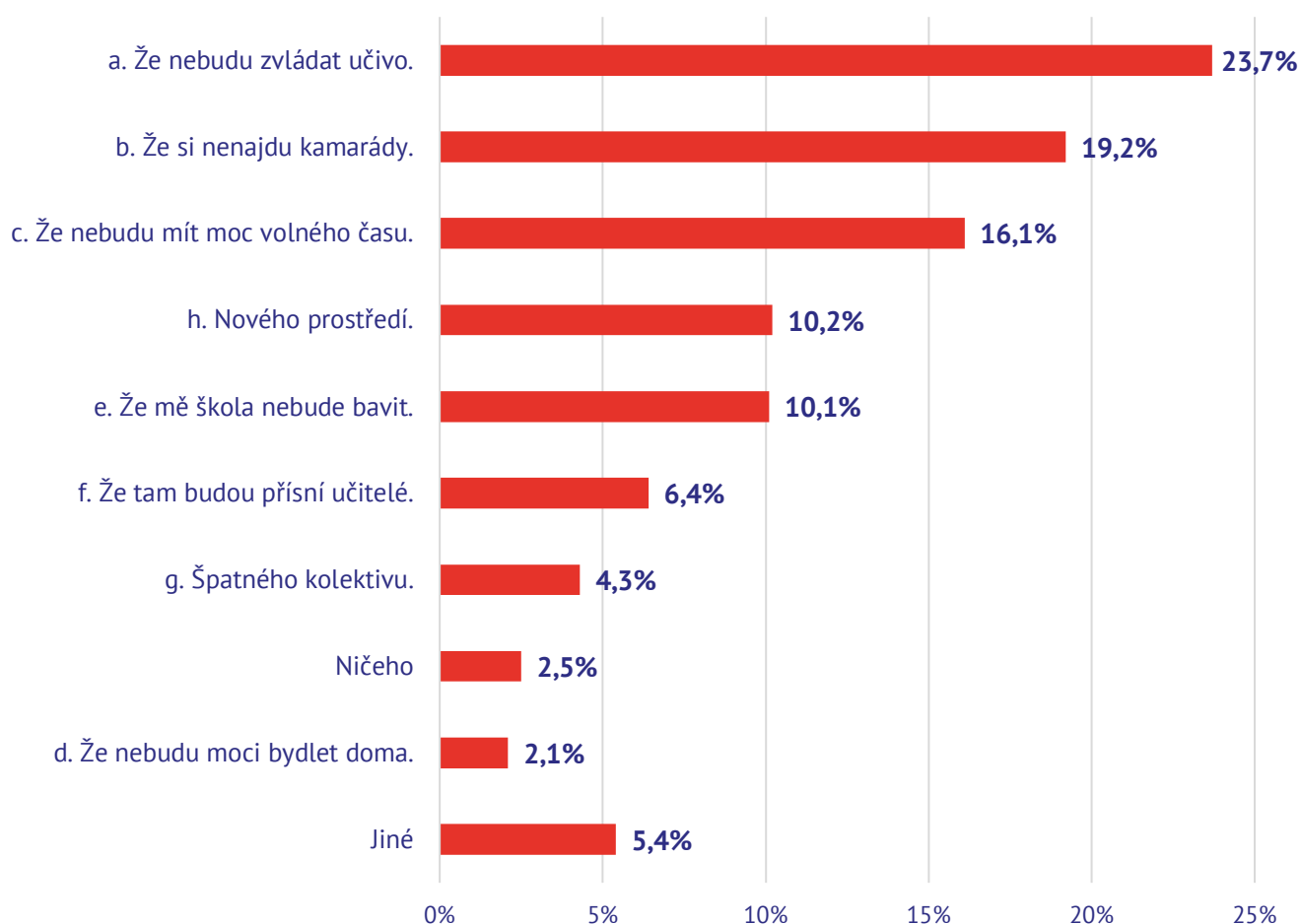
N = 6534

Respondentů jsme se zeptali naopak i na to, čeho se v nové škole nejvíce bojí. Největší obavy mají deváťáci především z toho, že **nebudou ve škole zvládat nové učivo a výuka bude nad jejich možnosti. Tuto možnost jako největší obavu vidí 23,7 % dotazovaných. Téměř dvě pětiny deváťáků (19,2 %) mají strach z toho, že si nenajdou mezi spolužáky přátele. 4,3 % deváťáků také uvedlo, že se obávají špatného kolektivu – doslovně pak zmínili obavy ze šikany.** 10,2 % dotazovaných se pak obává nového prostředí, které je zároveň i největším očekáváním – představuje tedy stresor, ale zároveň i lákadlo, kterého by školy mohly využít. V kategorii Jiné jsou zařazeny především žáci, kteří uvedli, že se bojí toho, zda je vůbec na školu přijmou.

8. Čeho se na nové škole nejvíce bojíš?

N = 6534

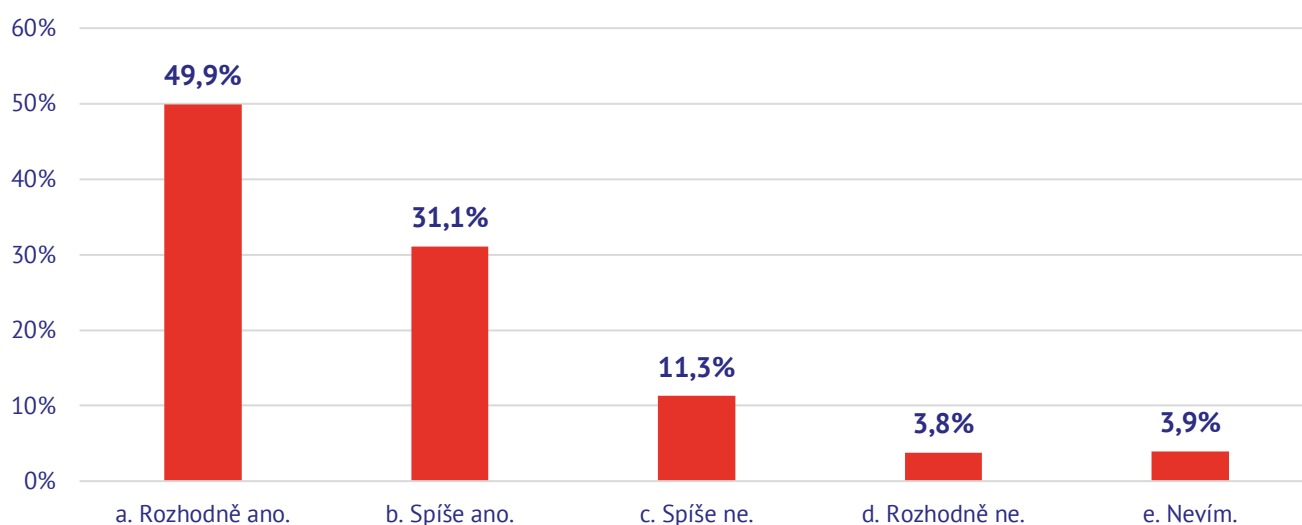

Přijímací zkoušky jsou velkým strašákem deváťáků

Přijímací zkoušky představují jeden z nejvíce stresujících zážitků, který deváťáci prozatím ve svém školním životě zažijí. **Vzhledem k tomu, že na dvou termínech zkoušek závisí příští čtyři roky jejich života, není žádným překvapením, že 81 % deváťáků má z přijímacích zkoušek obavy.** Naopak 15,1 % deváťáků z přijímaček žádný strach nemá.

9. Bojíš se přijímacích zkoušek?

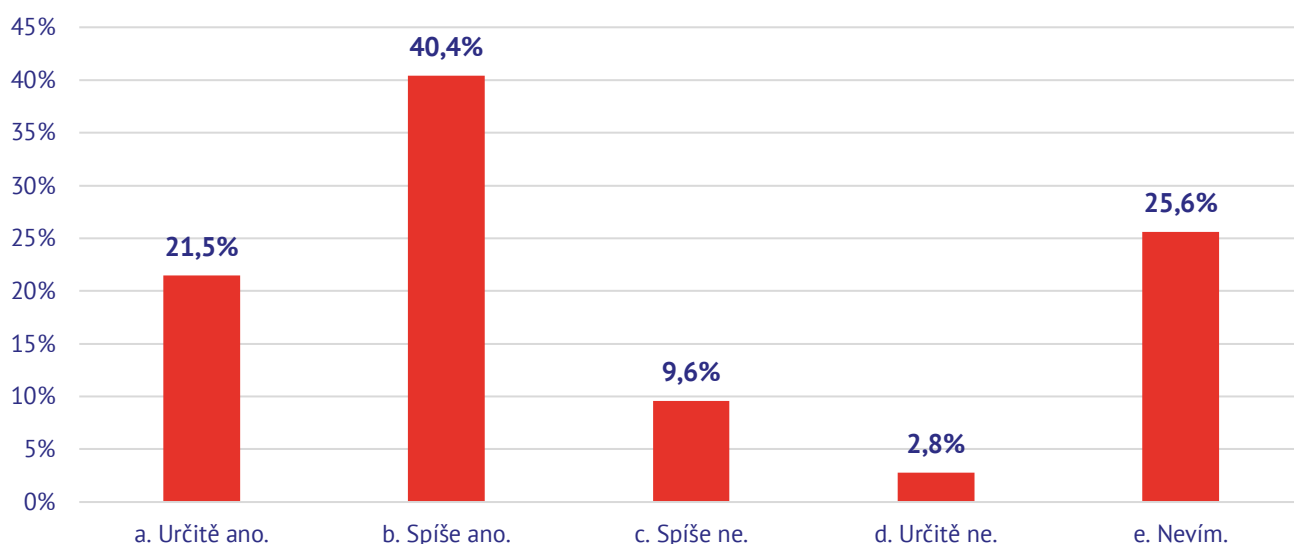
N = 6534

61,9 % deváťáků si je jisto, že se dostane alespoň na jednu ze škol, kam si podali přihlášku. Vážné obavy o svou budoucnost má 12,4 % respondentů, kteří si nemyslí, že se na nějakou střední školu dostanou. Čtvrtina respondentů (25,6 %) uvedla, že si není jistá, zda je na některou střední školu přijmou.

10. Myslíš si, že se alespoň na jednu z vybraných škol dostaneš?

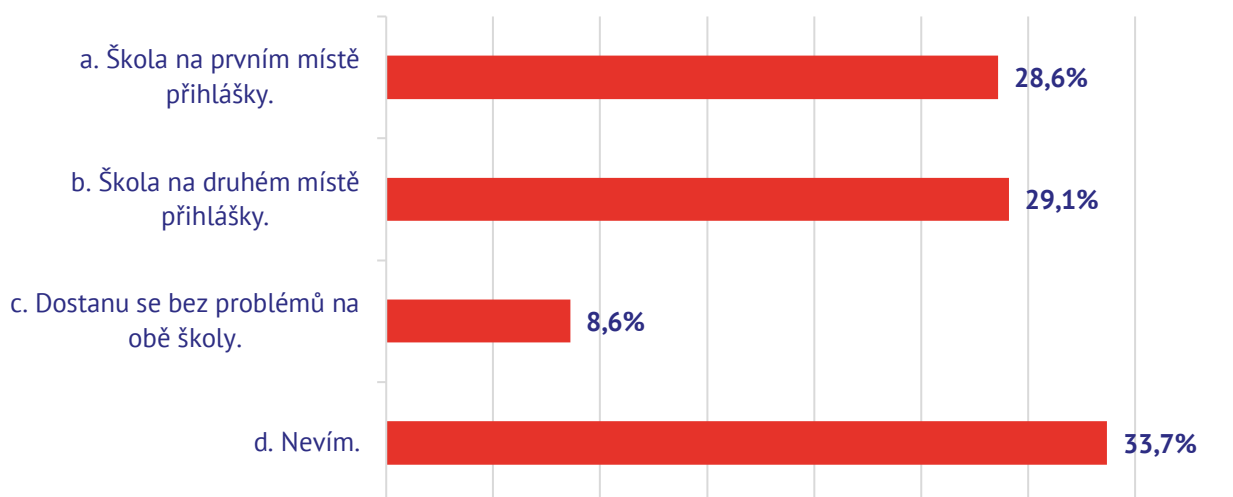
N = 6534

28,6 % devátáků uvedlo, že se dostanou na školu na prvním místě přihlášky. 29,1 % dotazovaných si pak myslí, že větší jistota je škola na druhém místě. Podle 8,6 % respondentů nebudou přijímačky žádný problém – dostanou se na obě školy. Třetina respondentů (33,7 %) si není jistá, zda přijímací testy zvládne tak, aby se na některou ze svých vybraných škol dostala.

11. Na kterou ze škol se dle svého názoru dostaneš?

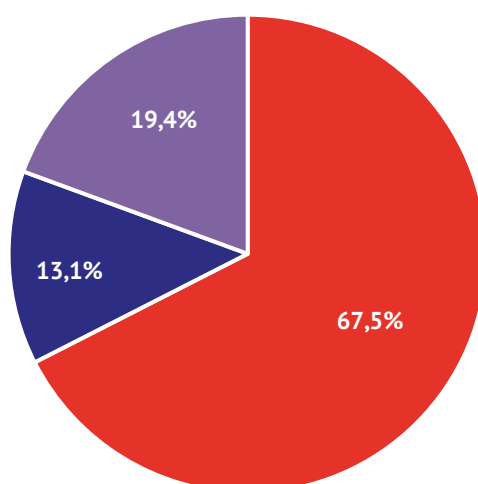
N = 6534

Pořadí škol na přihlášce má ve většině případů předpokládanou logiku řazení – škola na prvním místě je ta, kterou žáci preferují. **67,5 % devátáků by raději šlo na školu, kterou uvedlo na prvním místě přihlášky.** Naopak více než 13 % devátáků by raději šlo na druhou školu v pořadí. 19,4 % respondentům je jedno, kterou školu si nakonec vyberou a budou spokojeni s oběma.

12. Na kterou ze škol bys raději šel/šla?

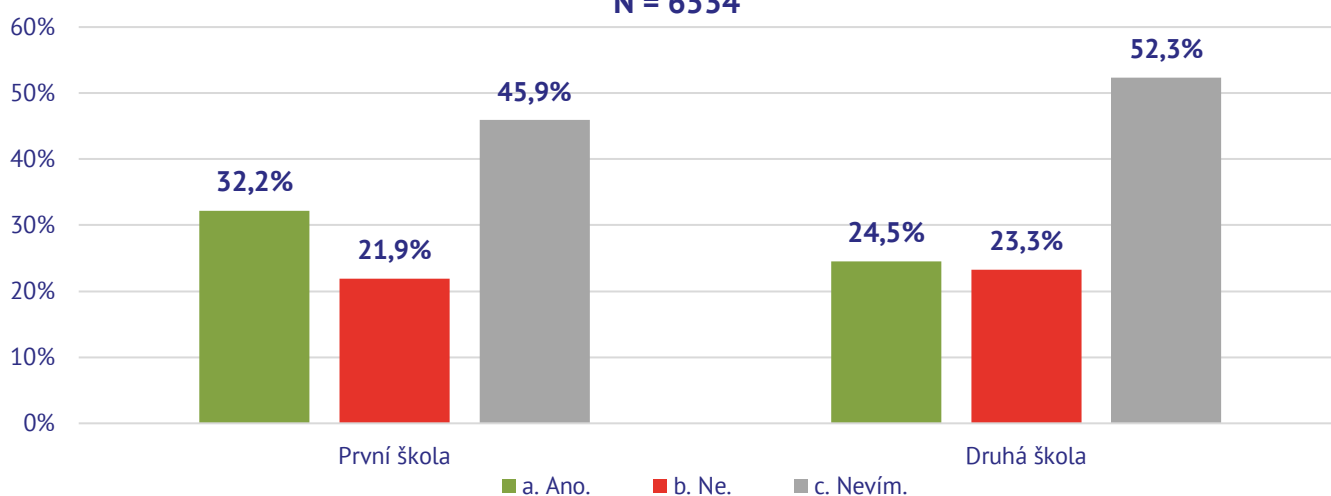
N = 6534

■ a. Škola na prvním místě přihlášky
 ■ b. Škola na druhém místě přihlášky
 ■ c. Je mi to jedno.

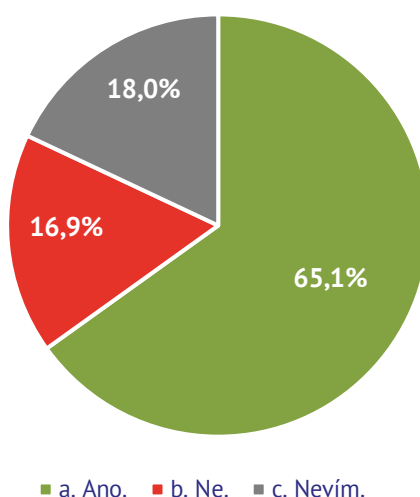
Skvělým příkladem toho, jak žákům co nejvíce usnadnit a zpříjemnit přijímačky i přechod na novou školu jsou přijímačky nanečisto – tedy cvičné testy, které střední školy pořádají pro své uchazeče. Většinou jsou bezplatné, i když některá gymnázia už za kurzy vybírají poplatky. Díky přijímacím testům nanečisto se žáci více sžijí s celým procesem, ale také mají možnost se potkat se svými potenciálními spolužáky a více si zvyknout na prostředí školy, kam mají v plánu nastoupit. Ne každá škola však přijímačky nanečisto pořádá. **Pouze 32,2 % respondentů ví o tom, že by jejich vybraná škola na prvním místě přihlášky nabízela možnost vyzkoušet si přijímačky nanečisto. U školy na druhém místě je tomu tak v 24,5 % případů.** Více než polovina respondentů pak vůbec neví, zda vybraná škola nějaké přijímačky nanečisto vůbec pořádá.

13. Nabízí škola, na kterou se hlásíš, možnost vyzkoušet si přijímací zkoušky nanečisto? N = 6534

V případě, že by měli respondenti možnost si přijímací testy nanečisto vyzkoušet, by byla většina z nich více než ráda. **Dvě třetiny respondentů (65,1 %) by si přijímací testy nanečisto rády vyzkoušely.** 16,9 % dotazovaných je proti a 18 % respondentů neví.

14. Využil bys nabídky vyzkoušet si přijímací testy nanečisto? N = 6534

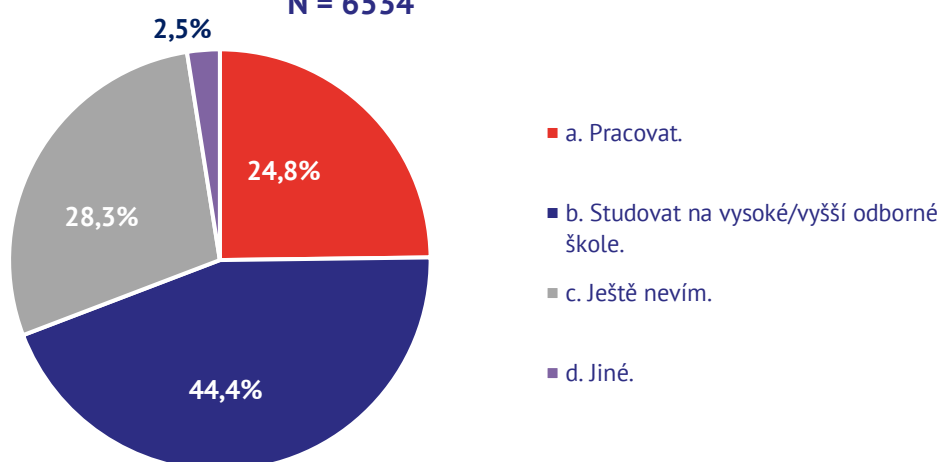

Pohled do budoucnosti

Deváťáci mají již dnes poměrně jasnou představu o tom, co by po střední škole chtěli dělat se svým životem – a zda budou ještě pár let studovat nebo raději budou hledat zaměstnání. Pouze 28,3 % dotazovaných neví, co je po střední škole čeká. **Naopak 44,4 % dotazovaných má již dnes jasno, že střední školou jejich vzdělávání nekončí a mají v plánu jít na vysokou školu. Necelá čtvrtina (24,8 %) dotazovaných se již hned po střední škole chce zapojit na pracovním trhu.** V odpovědích Jiné nejčastěji zaznívaly odpovědi, „pracovat a studovat zároveň“, „studovat jinou střední školu“, „jít na nástavbu“ nebo „cestovat“ nebo „podnikat“.

15. Co máš v plánu dělat po střední škole??

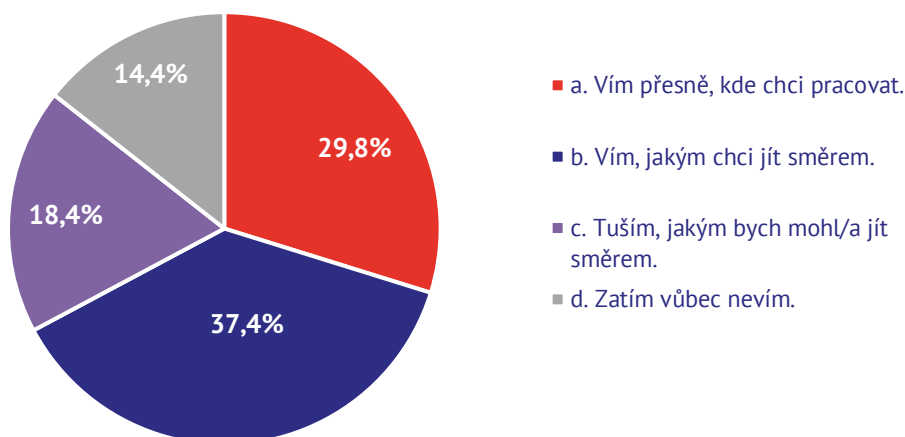
N = 6534

Těch, kteří v předchozí otázce zvolili odpověď Pracovat, jsme se dále ptali, zda již ví, kde by chtěli po škole vykonávat své povolání. **29,8 % respondentů uvedlo, že již dnes ví, v jakém oboru či přímo kde by chtěli pracovat.** Dalších 37,4 % dotazovaných ví, jakým by chtělo jít směrem. 18,4 % respondentů si pak zatím není příliš jistých, ale tuší, jakým by mohli jít směrem. Pouze 14,4 % dotazovaných prozatím vůbec neví, ve kterém odvětví by chtělo pracovat.

16. Už víš kde bys chtěl/a po škole pracovat?

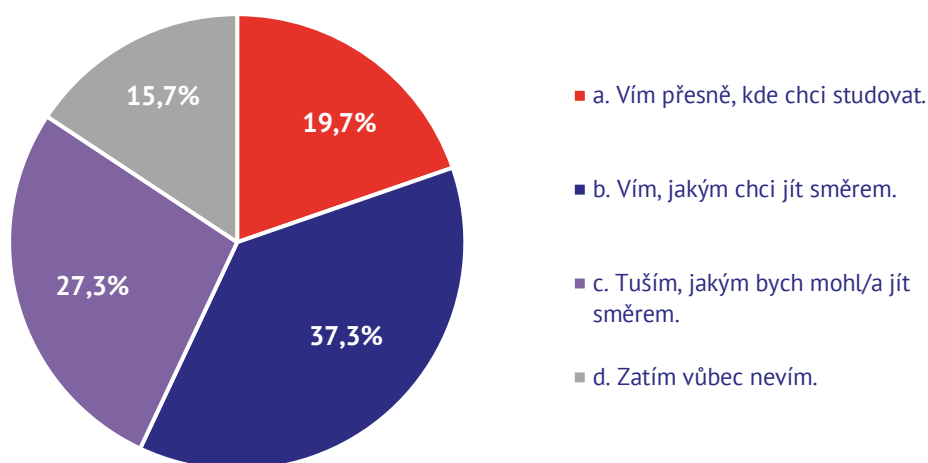
N = 1598

Podobně jako jsme se ptali těch respondentů, kteří chtějí po dokončení střední pracovat, jsme se ptali i budoucích studentů vysokých a vyšších odborných škol. Na rozdíl od respondentů v předchozím grafu, kdy už téměř třetina z nich ví, v jakém odvětví či dokonce firmě chce pracovat, jsou budoucí vysokoškoláci více váhaví. **27,3 % z nich tuší, jakým se chce na vysoké škole vydat směrem, 37,3 % pak ví, jakým chce jít směrem. Naopak 19,7 % respondentů má už dnes zcela jasně v tom, na jakou školu si chce po maturitě podat přihlášku.** 15,7 % respondentů zatím vůbec neví, na jakou vysokou školu po maturitě půjde.

17. Už víš na jakou VŠ/VOŠ chceš podat přihlášku?

N = 2855

Další informace a pomoc s kampaní pro přijímací řízení

Neváhejte se na nás obrátit pro další informace o chování a rozhodování žáků osmých a devátých tříd, nebo pokud máte zájem o pomoc s marketingem a kampaněmi zaměřenými na získání většího počtu uchazečů a následně studentů ve vaší škole.

Navštivte náš web, kde najdete další studie. Pro informace o tom, co vám můžeme nabídnout z naší nabídky školení a služeb se podívejte na <https://www.nezzazvoni.cz/poradenstvi/>.

Kontakt

info@nezzazvoni.cz

www.nezzazvoni.cz

O nás

Než zazvoní pomáhá ředitelům a dalším vedoucím pracovníkům základních a středních škol. Věnujeme se výzkumům a aplikaci marketingových poznatků do prostředí škol. Pomáháme s marketingem. **Od roku 2011 jsme proškoliili a pomohli 3778 pracovníků z více 851 základních a středních škol.**